

Albert Massana i Gràcia, portaveu del Grup Municipal d'Esquerra Republicana de Catalunya a l'Ajuntament de Gavà, d'acord amb l'establert a l'article 66.3 del Reglament Orgànic Municipal, i perquè sigui substanciat durant el proper Ple municipal ordinari, en base als següents

Antecedents

Segons la Llei del Parlament de Catalunya 2/1997, de 3 d'abril, sobre Serveis Funeraris, que va entrar en vigor el 4 de maig de 1997, aquests tenen la condició de servei essencial d'interès general, i poden ser prestats per l'Administració, per empreses públiques o per empreses privades, en règim de concurrència en tots els casos. En tot cas, l'obtenció de l'autorització municipal es concep com un requisit imprescindible per a l'exercici de l'activitat (article 7). La Llei preveu que els ajuntaments regulin el desenvolupament de la normativa mitjançant una ordenança o un reglament.

En aplicació d'aquesta Llei, l'Ajuntament de Gavà va aprovar l'Ordenança general de Serveis Funeraris, publicada al BOPB de 10 de maig de 1997, núm. 112, p. 30-40, modificada en alguns articles segons es va publicar al BOPB de de 3 de febrer de 1998, núm 29, p. 26.

Aquesta ordenança, encara en vigor, estableix a l'article 25 que «Els serveis funeraris que contempla aquesta Ordenança només podran ser prestats per les empreses autoritzades per l'Ajuntament o bé pels propis serveis municipals, llevat de les excepcions que contempla la pròpia Ordenança». Entre els serveis contemplats a l'ordenança hi ha el trasllat de les restes.

Pel que fa a la publicitat de preus i serveis de les empreses autoritzades a prestar els serveis funeraris, només s'estableix, a l'article 12.1.a, que es considera, en tot cas, activitats de serveis funeraris de prestació inexcusable «informar i assessorar sobre el contingut, condicions i abast del servei. En tot cas aquest assessorament ha d'incloure la informació sobre els tràmits legals a seguir i sobre els requisits i les pràctiques sanitàries exigibles segons la normativa de policia sanitària mortuòria». I, a l'article 27.1.c l'empresa autoritzada té el deure de «Facilitar, de forma no capciosa, als familiars de la persona finada, la informació que necessitin, i, en el seu cas, l'adquisició o contractació de vehicles d'acompanyament, fèretres, corones, recordatoris, inserció d'esqueles i prestacions similars. En cap cas es podrà condicionar les prestacions bàsiques esmentades a l'article 12, apartat 1, a la contractació d'activitats complementàries».

D'altra banda, el Decret 297/1997, de 25 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament de policia sanitària mortuòria estableix una sèrie de requisits per al trasllat de les restes mortuòries. L'article 10.1.c, en concret, indica que el trasllat de restes es pot fer en caixes que «han de ser metàl·liques o de qualsevol altre material impermeable o impermeabilitzat. Les seves dimensions seran les precises per contenir les restes adequadament», sense fer necessari cap tipus d'homologació.

En el cas d'incineració, i pel que fa al transport de les urnes, el Reglament estableix a l'article 16.4 que «el transport de les urnes de cendres, o el seu dipòsit posterior, no

està subjecte a cap exigència sanitària» i també indica, a l'article 16.5, que «per a la incineració no és necessària la utilització de fèretres específics», excepte en casos de defunció per les malalties contagioses enumerats a l'annex I del mateix Reglament.

El mateix reglament, en relació a la conducció dels cadàvers, indica a l'article 25.1 que «Per a la conducció d'un cadàver no és necessària autorització sanitària», excepte en casos de defunció per les malalties contagioses enumerats a l'annex I del mateix Reglament i, a l'article 26.d, estableix que la conducció de cadàvers es pot fer efectiva «en qualsevol atre medi que pugui ser autoritzat per l'autoritat sanitària competent. La competència per atorgar aquesta autorització correspondrà a l'alcalde del municipi corresponent, quan la destinació final del cadàver sigui la pròpia localitat de defunció, i al delegat territorial del Departament de Sanitat i Seguretat Social de l'àmbit corresponent quan hagi de ser inhumat o incinerat en municipi altre que el de defunció».

Així doncs, per al trasllat de les restes de més de cinc anys d'un cementiri a un altre, per exemple, un ciutadà només necessita obtenir el certificat d'inhumació que expedeix el cementiri municipal, l'autorització de Sanitat, i abonar la taxa de trasllat que forma part de les ordenances fiscals. I el trasllat el pot contractar o fer pels seus propis mitjans, si obté l'autorització de Sanitat, sense necessitat de lligar-se a l'empresa autoritzada per l'Ajuntament de Gavà.

Posteriorment, com a conseqüència de la Directiva 2006/123/CE, del Parlament i del Consell, de 12 de desembre de 2006, relativa als Serveis en el Mercat Interior (en endavant, Directiva de Serveis), la Llei 2/1997 va ser modificada pel Decret Legislatiu 3/2010, de 5 d'octubre, (en endavant, DL 3/2010). Amb la nova redacció de la Llei 2/1997 donada pel DL 3/2010, es destaca el dret dels usuaris i usuàries dels serveis funeraris a obtenir informació sobre els serveis als quals tenen accés i sobre les condicions econòmiques d'aquests serveis. A més, amb la finalitat de facilitar l'accés a la prestació de serveis funeraris, es preveu que qualsevol prestador de serveis funeraris amb habilitació pugui prestar el servei de transport de cadàvers i les activitats associades a tot el territori de Catalunya i s'elimina la necessitat que el transport s'hagi d'efectuar amb vehicles autoritzats.

Així, el nou redactat de l'apartat 2 de l'article 3 de la Llei 2/1997 de Serveis Funeraris estableix que «les entitats que presten serveis funeraris han de facilitar a l'ajuntament del municipi on estan establertes la informació actualitzada sobre prestacions i preus, per tal que la puguin consultar les persones interessades. Amb aquest objecte, els ajuntaments han d'establir mecanismes de publicitat actualitzada perquè les persones que vulguin accedir als serveis puguin disposar d'aquesta informació».

També, el nou redactat de l'apartat 3 de l'article 6, estableix que «les ordenances o els reglaments municipals poden fixar els requisits mínims de disponibilitat de mitjans a què es refereix l'apartat 1 [relatiu als vehicles de transport funerari], els quals han de tenir per finalitat garantir la qualitat del servei, han de ser proporcionats i han de respectar la lliure competència».

Tot i que les lleis i reglaments són molt clars, a la pràctica la situació no ho és, i de fet es produeix una situació de monopoli encobert. Això tant per les males pràctiques de repartiment de mercat entre les grans empreses de serveis funeraris, com per la manca d'una actitud proactiva municipal que vetlli pel dret a la informació dels

ciutadans. Això comporta l'establiment d'uns preus molt elevats, que es poden qualificar d'abusius, i en tot cas molt superiors als d'altres indrets de Catalunya o d'Europa, per un servei essencial d'interès general.

Aquestes males pràctiques han estat reconegudes pel Tribunal Català de Defensa de la Competència de l'Autoritat Catalana de la Competència, que en la Resolució de l'expedient 40/2011 sobre serveis funeraris del Llobregat, va multar a l'empresa Àltima –la mateixa que gestiona el tanatori de Gavà– amb 800.000 € i a l'Ajuntament de l'Hospitalet, per pràctiques contràries a la lliure competència, amb 500.000 €.

D'altra banda, hi ha també jurisprudència sobre les males pràctiques d'Ajuntaments propers que amb la seva actuació *de facto* obstaculitzen la lliure competència, com la que es deriva de la sentència del TSJC 150/1997, de 20 de febrer [registre ECLI:ES:TSJCAT:1997:3250] i la interpretació que li dona el Tribunal Suprem en la seva sentència del 9 de desembre de 2002 [ECLI:ES:TS:2002:8231].

En el cas de Gavà, la vigent ordenança municipal estableix una sèrie de condicionants i normes que han quedat obsolets, però que afavoreixen un monopoli de fet en els serveis funeraris, com per exemple l'obligació establerta a l'article 30 de només autoritzar la conducció de cadàvers a les empreses autoritzades a Gavà o al municipi d'inhumació de la persona finada, o l'article 12, que no recull l'obligació municipal de publicitar els preus dels serveis funeraris, tal com indica la nova redacció de l'apartat 2 de l'article 3 de la Llei 2/1997. També és obsoleta l'exigència que fa l'article 23.B de disposar d'un tanatori permanent al terme municipal, ja que a partir de la Directiva de Serveis qualsevol empresa de serveis funeraris autoritzada per qualsevol ajuntament català pot legalment portar a terme la conducció dels cossos fins al cementiri de Gavà.

D'altra banda, el nostre grup ha rebut, per part de l'Associació contra els Abusos en els Serveis Funeraris, diverses queixes sobre l'actuació dels serveis funeraris en l'àmbit municipal; per exemple, que des de fa uns mesos s'ha contactat amb les persones encarregades de cementiris a l'Ajuntament, sol·licitant realitzar un trasllat de restes, i se'ls respon que cal fer-ho amb la funerària Altima, sense informar-los que hi ha tot un ventall d'altres possibilitats, cosa que vulneraria l'obligació municipal d'informar la ciutadania que estableix el nou redactat de l'apartat 2 de l'article 3 de la Llei 2/1997 de Serveis Funeraris.

També hem rebut la queixa que la funerària Altima, que gestiona el tanatori de Gavà diu que anuncia els preus del servei al tauler d'anuncis, però resulta que aquest tauler no està a primera vista, sinó que cal buscar-lo. A més, segons la queixa, l'empresa es nega a informar anticipadament per correu electrònic o a través del web dels preus dels seus serveis. Tampoc l'empresa autoritzada compleix l'article 12.1.a ja que en el moment de les defuncions no informa les persones que es fan càrrec de l'enterrament de la possibilitat de contractar serveis funeraris a d'altres empreses.

Altres municipis de l'entorn han entomat aquesta situació canviant l'actitud envers el ciutadà, com Castelldefels, que informa els interessats de totes les possibilitats que tenen pel que fa als trasllats, conduccions i serveis funeraris en general, sense limitar-se a una única empresa, o Sant Boi, on a inicis de 2015 es va decidir iniciar la revisió de l'ordenança de serveis funeraris locals perquè havia quedat obsoleta.

Vista l'obsolescència de l'ordenança de serveis funeraris de Gavà, i donat que aquestes queixes poden derivar en denúncies davant l'Autoritat Catalana de la Competència o els tribunals que poden tenir unes conseqüències molt negatives per a l'economia municipal, formulem el següent

Prec

Instem el govern municipal a:

1. Reformar l'ordenança: iniciar el procediment per modificar l'actual ordenança general de serveis funeraris de Gavà, per adequar-la a la legalitat existent, i que en el tràmit d'aquesta actualització es doni audiència, per tal que pugui assessorar-ne la redacció, a l'Associació contra els Abusos en els Serveis Funeraris [dades de contacte a: www.abusosfunerarios.com].
2. Prestar un servei d'informació clara, veraç i completa: que, en cas que una persona s'adreci als serveis municipals reponsables dels serveis funeraris, aquests l'informin de la possibilitat d'efectuar un trasllat per mitjans propis, que se li expliqui amb claredat i celeritat tots els tràmits a realitzar, i se li facilitin els mitjans perquè el procediment es faci efectiu. Així mateix, instem que, de forma immediata, s'habiliti un espai al web municipal en què figuri la informació exigida per l'apartat 2 de l'article 3 de la Llei 2/1997.
3. Municipalitzar el tanatori: donat que segons la Directiva de Serveis les empreses que poden prestar els serveis funeraris a Gavà no necessàriament han de tenir el tanatori a Gavà, caldria estudiar els cost i procediment per municipalitzar l'edifici del tanatori perquè aquest fos obert a diversos operadors que actuessin en lliure concurrència, de forma que la seva competència conduís a una racionalització –a la baixa– dels actuals preus del servei.

Gavà, 15 de desembre de 2015

Albert Massana i Gràcia
Portaveu del grup municipal d'ERC

SRA. ALCALDESSA DE L'AJUNTAMENT DE GAVÀ